

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001 - 4004
Mesečna naročnina 18 lit, za inozemstvo 31-50 lit.
Ček, rač.: Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate
Izključna pooblaščenka za domače in inozemske oglaš.: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

SLOVENE

AVGUST - 1943

18
SREDA

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Novi napadi na sovražne ladje

V Siracusi sta bila zažgana dva parnika, eden pa je bil zadet pred tuniško obalo - Sovražnik je večeraj zgubil 23 letal

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo št. 1179.

Italijansko-nemške zaščitnice so večeraj trdno branile pred sovražnikom po morju pred Siracusi.

V sidišču Siracusi so naši strmo-glavci zažgali dva parnika. Neko torpedno letalo je pred tuniško obalo možno zadelo nek velik parnik.

Sovražna letala so napadla Torino ter okoliške predele v Viterbu in Foggii; škoda in žrtve se ugotavljajo.

V okolici Foggie so nemški lovi sestrelili 13 štirimotornikov, protiletalsko topništvo pa 2; obrambno topništvo ter naši nočni lovi so v Torinu sestrelili nadaljnja 8 letal.

Posamični napadi nasprotnikovega letalstva na pokrajine Lecce, Salerno in Reggio Calabria so povzročili lažjo škodo in nekaj žrtve.

Pri brezuspešnih napadih na konvoje je tresčilo v morje 5 angleških torpednih letal; 4 so bile zadete sprednjevalne ladje, eno pa neko naše ogledniško letalo.

General Ambrosio.

Z nastopom ob tuniški obali, omenjenem v današnjem poročilu, je kapitan pilot Cimicelli Giuseppe iz Orvieto v zadnjih sedmih dneh torpediral 2 križarki, 2 parnika s skupno 42.000 tonami.

Doslej ugotovljene žrtve med civilnim prebivalstvom pri napadih, omenjenih v današnjem vojnem poročilu, znašajo: 87 mrtvih in 22 ranjenih v kraju Puglie; 3 mrtve in 16 ranjenih v pokrajini Salerno; 15 mrtvih in 4 ranjene v Calabriji; 3 mrtve in 5 ranjenih v Viterbu.

Berlin, 17. avg. as. Kakor poroča mednarodna poročevalska agencija, je skupina nemških bojnih letal pred vzhodno sicilsko obalo v višini Catania prestregla veliko število sovražnih izkrcevalnih čolnov. Nemška letala so jih takoj napadla in potopila 2 čolna z vojaštvom in 2 plavalna splava, natovorjena s tanki in topovi. Verjetno se je pozneje potopilo še več težko poškodovanih sovražnih vozil. Nemška letala so sovražnika še nadalje v nizkem poletu obstreljevala, dokler niso izžgala vsega strova.

Požrtvovalnost italijanskega letalstva

Rim, 17. avg. as. Italijansko lovsko letalstvo posega dan za danem v boj s svojim junaštvom in varuje pa Messinske morske ožine, udeležuje se pa tudi trdih bojev v zraku za varstvo italijansko-nemških čoln, ki so zapletene v hude spopade na vzhodnem delu Sicilije. Zmerom se s skrajno odločnostjo meče proti sovražniku, ki stalno nastopa s silami, ki so številno veliko močnejše. Že v soboto so lovi v ponovnih spopadih zbili šest »Spitfirejev«, siloviti boji so se ponovili tudi večeraj in vnoči so si lovi 4. roja pod vodstvom junaškega polkovnika Francosa zaslužili omeno v uradnem vojnem poročilu. Skupaj s njimi so se izkazali tudi lovi 21. skupine, ki so se že v Rusiji pod poveljstvom majorja Foschinija postavili z odličnimi nastopi in so poželi veliko sijajnih zmag.

Prva skupina lovcev, ki je odletela na napad na italijanski polet, se je z vzhodno premoč nasprotnika zapodila v oddelek 26 »Spitfirejev«, jih odločno zapletla v boj in s strofinjskim ognjem uspešno zbila šest letal. Posebno važno pa je bilo srečanje, ki ga je doživela neka druga lovska skupina s skupino 12 »Spitfirejev«, 12 »P. 46«, 6 »Lockheedov« in 2 »Beaufighterjev«. V silnem spopadu, ki se je močno zavleklo in je prinesel veliko dramatičnih trenutkov, je bilo zadetih zbitih pet »Spitfirejev«, 8 »P. 46« pa večkrat zadetih, tako da je treba tri izmed njih imeti za izgubljene, ostalih osem pa je bilo uspešno prečesanih s strojnimi. Od petih zbitih »Spitfirejev« sta dva tresčila na tla blizu Vibo Valentia, trije pa v morje na nasprotjem pasu pri Rosario in Reggio Calabria.

Tudi letalski torpedniki so med svojimi tridimi in številnimi nastopi dosegli nove uspehe. Razen petrolejske ladje, ki je bila uničena v noči na 15. avgust po kapitanu Faggioniju, ki je s tem vrzel svoje 24. torpedno, se v noči na 16. avgust drugi junaški letalec napadil nasprotnikov pomorski promet vzdolž francoske Severne Afrike in dosegel pomembne uspehe. Prvi napad je ob 12.15 izvedel kapitan Giuseppe Cimicelli na parnik z 12.000 tonami, ki je plul sredi ladijske-

za spreveda sedmih enot, deset milj od obale blizu rtiča Boucaron. Letalec so opazili, da se je torpedno razletel ob ladji in da je posadka hip nato zažela ladjo zapuščati, kar pomeni, da je bila tako hudo poškodovana, da jo je treba prikriti med izgubljenimi. Drug torpednik pod poveljstvom poročnika Vezia Terzija je ob 2.45 torpediral parnik prav tako 12.000 ton. Ta ladja je bila v velikem ladijskem sprevidu, ki je močno zaščitena plul ob rtiču Bengourit. Ko jo je zadelo torpedno, je ladja zletela v zrak. Tretjo ladjo za 3000 ton pa je napadlo letalo pod vodstvom poročnika Carla Bernocchia. Ladja je bila zadeta in se je potopila.

Mednarodna določila o »odprtih mestih«

Rim, 17. avg. Naš list je že večeraj omenil, da je bil Rim proglašen za »odprto mesto«. Kaj je »odprto mesto«? — Člen 25. četrte: haške pogodbe iz leta 1927, ki je istovesten s členom 25. druge pogodbe iz leta 1864 pravi: »Prepovedano je napadati mesta, vasi in bivališča ali zgradbe, ki niso branjene. Leta 1922—23 se je sestal v Haagu sodbor juristov vseh dežel, da bi razpravljali o letalskem vojskovanju. Člen 24. pravil, sprejetih od tega odbora pravi, da letalsko bombardiranje ni zakonito, ako ni naperjeno proti naslednjim ciljem: 1. vojaške sile; 2. vojaške naprave; 3. vojaške zgradbe in skladišča; 4. tovarne v važnih in dobro poznanih središčih, ki izdelujejo orožje ali strelivo ali vojaške potrebine; 5. prometne in prevozne zveze, katere služijo za vojaške namene.

V zadnjih letih krave letalske vojne se je mnogokrat govorilo o »odprtih mestih« in o poskusih za oklic »odprtih mest« (Atene, Kairo, Rim).

Dočim je nedvomno, da so v »odprtih mestih« lahko normalne vojaške posadke z odgovarjajočim orožjem in strelivom za

Vsi boljševiski napadi odbiti

Pri nemškem protinapadu so imeli Sovjeti 4200 mrtvih in 1600 ujetih — Hudi boji pri Vjazmi, Bjelgorodu in Ladoškem jezeru — Tri sovražne ladje potopljene v Atlantiku Nadčloveška požrtvovalnost italijansko-nemških oddelkov v junaških bojih na Siciliji

Hitlerjev glavni stan, 17. avgusta: Nemško vrhovno poveljstvo objavlja: Na bojišču ob Miusu so bili odbiti krajevni sovjetski napadi.

Ob srednjem Doncu je sovražnik na področju Izjuma po močni topniški pripravi začel s pričakovanim napadom s močnimi pehotnimi in tankovskimi silami. Vsi boljševiski prodorni poskusi so bili onemogočeni. Sovražnik je imel velike človeške in stvarne izgube.

Pri bojih na področju južnozahodno od Bjelgoroda so izvedli Sovjeti le krajevne napade, ki so bili vsi odbiti.

Pri večeraj omenjenem nemškem protinapadu znašajo po dosedanjih poročilih sovražne izgube 4200 mrtvih, 1600 ujetih, 25 tankov, 110 topov, 112 možnarjev, mnogo drugega orožja in veliko količino vojnega gradiva.

Dočim je sovražnik zahodno od Orla izvedel le manj uspešne napade, je nadaljeval s močnimi napadi južno in južnozahodno od Vjazme, južnozahodno od Bjelgoroda in pri Ladoškem jezeru. Ti napadi so prav tako izpadli zaradi pogubne obrambe naših čet, ki so uničile skupno 283 sovražnih tankov.

Nemško letalstvo je napadlo zbirališča in premike sovražnih čet ob srednjem Doncu ter južnozahodno od Bjelgoroda in je uničilo devet transportnih vlakov.

15. in 16. avgusta je bilo sestreljenih 110 sovražnih letal, dočim je bilo zgubljenih 6 nemških strojev.

V sicilskih vodah so hitri nemški bombniki zadeli dva nemška srednjevelika parnika. Pri obrambi pred letalskimi napadi na južno italijan-

ske ozemlje pa so nemška bojna letala sestrelila brez lastnih izgub 16 štirimotornih bombnikov. Tako so nemške obrambne sile med 13. in 16. avgustom sestrelile nad Sredozemljem 35 angleških in ameriških letal.

Nemška torpedna letala so na vzhodni sicilski obali torpedirala sovražni rušilce.

V messinski ožini so patrolni čolni potopili en angleški motorni čoln, dočim je obalno topništvo uničilo še en s topovi oborožen hitri čoln.

Topništvo motornih prevoznih ladij, ki vozijo med Messina in obalo, je pri dnevnih napadih sestrelilo štiri sovražne stroje. Druge pomorske sile so v vodah severno od Sicilije sestrelile štiri od osmih napadajočih angleških letal.

Skupine nemških bojnih letal za velike razdalje so 15. avgusta v večernih urah potopile v vodah severozahodno od Lisbone tri revozne ladje s 25.000 tonami iz konvoja, ki so ga ščitili topovi križark ter rušilci in poškodovale s torpednimi zadetki še najmanj dva velika parnika. Vsa letala so se vrnila v svoja oporišča.

Dnevni in nočni napadi sovražnih letalskih skupin na razne kraje v zahodnih zasedenih pokrajinah, med drugim tudi na okraje v okolici Pariza, so povzročili znatne izgube med civilnim prebivalstvom. Med vročimi letalskimi boji in sodelovanjem topništva je bilo po dosedanjih poročilih sestreljenih 20 sovražnih letal.

Nemški bombniki so zadnje noč s velikimi bombami napadli zlasti cilje na južno zahodni angleški obali ter ob ustju Temze.

Vrhovno poveljstvo nadalje objavlja: Pet tednov so nemške čete in deli nekaj italijan. divizij bile v trdih in zagrejenih bojih s sovražnikom, ki je bil štiri do petkrat v premoči. Junaška obramba naših čet, ki so se v tropski vročini in v najbolj težavnem ozemlju nadčloveško borile, je bil sovražnik prisiljen pošiljati

v borbo nove jedinice s namenom, da bi imel najmanjše izgube v ljudeh in gradivu.

Izpraznjevanje otoka se je načrtno izvajalo že 14 dni. Sovražnik je imel pri zasledovanju težke izgube pri obrambnih bojih in pri nemških protinapadih. Vsi sovražni poskusi odrezati naše čete v Siciliji s stalnimi letalskimi napadi na prevozni promet med ožino ali z napadi vojne mornarice v Messinski ožini so se izjalovili. Sovražne izkrcevalne sile so bile uničene v zaledju našega bojišča. Brez oziroma na velikansko sovražnikovo premoč v zraku nam je uspelo načrtno izvesti velik prevoz v Calabrijo tako da so bile ob šestih dne 17. avgusta vse nemške in italijanske čete z njihovim težkim orožjem, tanki, topovi in oklepnimi avtomobili ter njihovimi posadkami, prepeljani preko Messinske ožine na celino. Med zadnjimi je zapustil otok general tankovskih čet Hube, ki je vodil boje na Siciliji. Ta orjaški vojaški in organizatorični uspeh je omogočilo junaštvo čet, ki so na suhem onemogočile vsak sovražni predor in z neprestanim junaškim delovanjem mornarice, ki je vzdrževala promet s požrtvovalnostjo in le z majhnimi pomorskimi silami, ki so ščitile bok in z močnim obročem, ki ga je tvorilo nemško letalstvo v bojnih letalih in s topništvom na messinski ožini. Vodstvo in čete so dosegle uspeh, ki bo prešel v zgodovino kot zmaga v ofenzivni bitki.

Berlin, 17. avg. as. Pri ogledniškem poletu nad Atlantskim morjem je skupina nemških lovcev za dolga poleta 13. avg. popoldne 600 km daleč od zahodne francoske obale sestrelila 3 sovražna letala vrste »Wellington«. Dve uri nato so na istem prostoru nemški lovi uničili en sovražni štirimotornik. V prvi polovici avgusta je nemško letalstvo s tem uničilo nad Atlantskim morjem 12 sovražnih letal, po večini večmotornih bombnikov.

Pritisk sovjetskih množic povsod zadržan

Berlin, 17. avg. Orjaška bitka na vzhodu se še bolj razvema. Sovjeti so pripeljali na bojišče nove velike rezerve. Prav tako so storili Nemci. V boje so poslele nove sile zlasti tam, kjer je grožnja najnevarnejša. Nemške čete povsod zadržujejo ogromen pritisk sovjetskih množic, ki so skušale tudi večeraj predreti nemško razvrstitev z uporabo velikanskih oklepnih sil in nešteti letalskih skupin. Zadržujejo jih povsod močnejši protinapadi, kar priznava tudi Moskva v izrednem poročilu o zasedbi Karačeva, oddaljenega kakih 30 km od Brijana. O boji pri Harkovu so morali priznati, »da so Nemci zahodno in severozahodno od

ukrajinske prestolnice izvedli močne napade, očitno z namenom, preprečiti nevarnost popolne obkolitve. Seveda zagotavljajo, da so bili ti protinapadi odbiti in da so sovjetske divizije južnozahodno od mesta prekorale Donec pri Smijevu proti progi Harkov—Lozova, ki da je še edina nemška železniška zveza s Harkovom. Položaj gotovo ni rožnat, pa tudi nevaren ni. Nemški vojski se povsod dobro drži. Borbe bodo gotovo še hude, toda vzdržali jih bodo. Postopanje nemškega poveljstva je uspešno. Prožna obramba je dosegla doslej velike uspehe proti nadmočnim silam. Dragocena taktika bi bila gotovo odpovedala.

Nekateri vojaški kritiki onstran Rokava radi primerjajo sedanji položaj na vzhodu s položajem v poletju 1918 v Franciji. Stalinova taktika je podobna, da ne rečemo istovetna s Fochovo. Pritiskati na dolgi črti in po malem izčrpavati ter napadati živčna središča nemške obrambe. Tudi pred 25 leti so si pomagale nemške armade na edino možen način: s prožno obrambo. Tako pišejo nasprotni listi. Pravijo, da Stalinu ni treba prodirati globoko in hitro, marveč vedno močnejše in polagoma pritiskati nemške armade proti starim nemskim mejam. Primerjava s položajem pred 25 leti pa ne drži. Ta primerjava je še psihološka značaja in izgovor za pomanjkanje resničnih strateških uspehov. (Il Piccolo.)

Nove določbe za bivanje v Rimu

Rim, 16. avgusta. as. Rimski prefekt je na podlagi čl. 19 sedanjega občinskega in pokrajinskega zakona izdal naslednjo odredbo:

Od 18. t. m. dalje se bodo morali na ozemlju rimskega gubernatorata ravnati po tehle uredbah:

1. Anagrafski uradi rimskega gubernatorata ne bodo smeli niti neposredno niti po komisariatu za izseljenje dovoljevati anagrafski vpis tistim, ki ne bi mogli dokazati, da se selijo v Rim iz upravičenih razlogov. 2. prepovedana je prodaja živil na karte, ki so bile izdane od drugih občin in ne nosijo posebnega pečata prehranjevalnega urada gubernatorata, ali jih ne nadomeščajo druge posebne živilske karte. Do 31. t. m. bodo izgubile veljavo vse dosedanje živilske karte s pečatom gubernatorata, ter bodo zato morale imeti za obnovo veljavnosti nove pečate ali pa jih bodo nadomestile posebne karte. 3. Vsem, ki imajo stalno bivališče v Rimu, je prepovedano, nuditi stanovanje za več kot pet dni — pa čeprav zastoj — osebam, ki prihajajo iz drugih občin, razen če gre za rodinske člane ali sorodnike v prvem in drugem kolenu ter iz upravičenih razlogov. 4. Bivanje v hotelih, penzionih in opremljenih sobah ne sme biti daljše od petih dni; po tem roku tudi ni dovoljeno preseliti se v drugo podobno bivališče. Izvzeti pa so tisti, ki lahko dokažejo, da je njihovo podaljšano bivanje potrebno zaradi zaposlitve ali iz drugega tehtnega razloga. 5. Ugotovitev, kdaj posebni vzrok, ki koga upravičujejo ali ne, vodi rimska policija ob priliki anagrafskega vpisa ali po zahtevi interesentov, o katerih govori točka 4. Na podlagi listine, ki jo bo izdala policija in iz katere bo razvidna doba dovoljenega bivanja, bo prehranjevalni urad gubernatorata dal pečat na živilsko karto, ali pa jo nadomestil s podobno.

Ime njegovega naslednika še ni znano. General Dill je postal predsednik odposlanstva glavnih stanov takozvanih združenih narodov s sedežem v Washingtonu. (Il Piccolo.)

Posebno sodišče za Dalmacijo odpravljeno

Rim, 17. avg. as. Uradni list je večeraj objavil oklic vrhovnega poveljnika oboroženih sil z dne 9. avgusta 1943, s katerim se odpravlja posebno sodišče pri vladi Dalmacije in se sojenje krivcev v smislu razglasa od 24. oktobra 1942 prenaša na vojna vojaška sodišča v skladu z njihovo pristojnostjo.

Nov predsednik Italijanskega Rdečega križa

Rim, 17. avg. as. Predsednik Italijanskega Rdečega križa senator dr. Giuseppe Mormino je podal ostavko na svoje mesto. Na njegovo mesto je bil imenovan Eksc. dr. Giuseppe Borlano, senator Kraljevine, general armadnega zbora v rezervi.

Poškodovane sovražne ladje

Algeiras, 17. avg. as. V gibraltarsko pristanišče je prišla ena angleška križarka s tremi angleško-ameriški parniki. Vse ladje so bile obšutno poškodovane. Križarka je imela na krovu mnogo mrtvih in ranjenih.

Obsedno stanje v Angliji razširjeno

Stockholm, 17. avg. as. Iz angleškega vira poročajo, da je bilo zaradi napadov

nemškega letalstva na južnoangleške kraje oklicano obsedno stanje že v nekaterih krajih. Ukrepi angleških oblasti so na tem področju zelo obširni in strogi in obsedno stanje naj prepreči gibanje civilistov, ker je to področje popolnoma zasedeno z vojaštvom. Nemška letala so v teh krajih, zlasti pa v dveh južnoangleških mestih naredila zadnje dni veliko škodo. Angleški tisk ne sme objaviti imen omenjenih dveh mest.

»Observer« obsoja iznajdbo o brezpogojni predaji

Stockholm, 17. avg. »Observer« piše v nekem nedeljskem članku o mirovnih pogojih, stavljenih Italiji in pravi: »Brezpogojna predaja je bila odurna in nesrečna iznajdba, kajti Italijani morajo obraniti vsaj nekaj pogojev za obstoj v bodočnosti. Na koncu list poziva angleško ter ameriško vlado, naj bosta bolj jasni in določni pri sestavljanju pametnih predlogov. (Il Piccolo.)

Neredi na Portugalskem — umetno uprizorjeni

Lisbona, 17. avg. as. Tukaj se nadaljuje zasliševanje nekaterih pri zadnjih neredih v Lisbnu. Osebe se priznajo, da so dobile denar, naj stavkajo. Kakor je bilo že sporočeno, bo velik del aretirancev včlenjen v delovne batalione,

Kako gledajo nasprotniki na Italijo

Lizbona, 17. avg. Posebni dopisnik lista »Gazzetta del Popolo della Sera« poroča iz Lizbone: Sodeč po angleškem tisku sta se Churchill in Roosevelt sestala v Quebecu, da bi pregledala in po možnosti popravila vojaške in politične sklepe, sprejete v Casablanci. Čeprav bi kazalo zaradi padca fašizma še enkrat pregledati položaj, vendar nismo daleč od resnice, če predpostavljamo, da je stališče vlade Badoglia epravrglo sovražne upe prisiliti Italijo k predaji. Ti dogodki so bili vzrok za štiri vojaški sestaneke anglosaških voditeljev. Bilo bi tvegano proročati, kaj bosta sklenila, toda pazljivo čitanje sovražne tiska zadnje čase kaže, da so nekateri londonski in newyorški krogi začeli nekoliko drugače presojati položaj in mnogi opozarjajo anglosaški vladi, naj se prevaščeno odpravi psihološke zmotne, zagrešene pri presoji vanju italijanskega položaja, ki je obenem ključ za evropsko vprašanje. Naslanjajoč se na takšne znake lahko verjetno sklepamo, da bodo na tem sestanku bolj pazljivo poslušali politične vestičke.

Kaj je italijansko vprašanje? V kratkih besedah je tole: Demokratični na-

rodi ne morejo postopati z Italijo, kakor da se ne bi nič zgodilo in kakor da bi bil Mussolini še vedno na oblasti, one ne morejo same sebe postaviti na laž. Hočeš nočeš, morajo priznati, da je bila sprememba temeljita, da so stare ustanove odpravljene in da le ljubezen do domovine in čut časti zahtevata, da italijanska vlada ne preneha z vojno in ne dovoli, da bi italijansko ozemlje tudi po morebitnem premirju postalo bojišče. Seveda noben Anglež ali Amerikanec ne tolmači položaja tako jasno in častno. So pa nekateri, ki pravijo, da se zavzemajo morajo boriti za ideologijo in ne samo za nadoblast ter izkoriščanje.

Ni izključeno, da bodo ti glasovi imeli kak učinek. Problem Italije namreč ni le samo psihološki, ampak tudi vojaški in nič ni težjega kakor vzporejati strategijo politikov in vojakov. Vojski puščaj v nemar vse, kar ne odgovarja sovražnemu računu, razpoložljivim ljudem in sredstvom za doseg določenega cilja. In zaenkrat še nič ne kaže, da bi hotel anglosaški generali prenesti središče bojev proti Nemčiji na kak drug odsek, ampak smatrajo Italijo za neobhodno potrebno.

Zelo kočljivo vprašanje Eden in Welles naj pridobita Stalina za anglosaške načrte

Lizbona, 17. avg. Eno najkočljivejših vprašanj, ki naj ga rešijo na sestanku med Churchillom in Rooseveltom, je po poročilih dopisnikov angleških listov iz Kanade vprašanje vrhovnega poveljstva na evropskem odseku. Amerikanci bi radi razrešili Eisenhowerjevo poveljstvo na celotno evropsko celino. Angleži pa vztrajajo, da naj bi bilo to novo mesto zaupano kakemu njihovu generalu. V Londonu se slišijo imena Montgomery in Alexander.

Dopisnik agencije Reuter poroča iz Quebeca, da bosta zunanji minister Eden

in podtajnik severnoameriškega zunanje-ga ministrstva Sumner Welles takoj po končani konferenci odpotovala v Moskvo. To sta sklenila Churchill in Roosevelt upajoč, da bosta voditelja anglosaške diplomacije uspeša doseči od Stalina sprejem kanadskih sklepov. V Kanado so pripeli novi indijski podkralj general Walla, admiral King, poveljnik vojne mornarice Združenih držav, nadalje poveljnik ameriškega glavnega stana maršal Marshall in druge vojaške osebnosti.

Iz Londona poročajo, da sir John Dill ni več načelnik angleškega glavnega sta-

